

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPPLEMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Ședința Senatului Academiei de Administrare Publică

Pe 8 iulie curent, s-a convocat în ședință Senatul Academiei de Administrare Publică, prezidată de președintele Senatului, rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. În cadrul ședinței au fost examinate mai multe chestiuni incluse pe ordinea de zi, inclusiv care țin de unele totalizări ale anului de studii.

Printre acestea, raportul privind totalurile anului de învățământ 2020-2021, ciclul II, studii superioare de master, prezentat de către decanul Departamentului studii superioare de master, Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar. Invocând argumentele de rigoare, raportorul a menționat că procesul de instruire la Academie, la toate programele și formele de studii, s-a desfășurat calitativ și eficient.

În același context, se înregistrează și raportul despre activitatea financiară a Academiei în anul 2020, prezentat de Elena ANDRONOVICI,

șefa Direcției planificare și evidență contabilă.

Două documente importante pentru activitatea științifică din cadrul instituției, aprobate de membrii Senatului, sunt regulamentul și metodologia privind publicarea lucrărilor științifice și metodicodidactice, prezentate de Silvia DULSCHI, șef Direcție știință și cercetare, doctor, conferențiar universitar. Documentele respective vin să stabilească cadrul de reglementare instituțională a activităților de elaborare, aprobare și editare a lucrărilor științifice și metodicodidactice în Academia

de Administrare Publică, asigurarea calității și caracterului unitar al exigențelor față de acest gen de publicații.

Alte chestiuni, aprobate de Senat, se referă la regulamentele privind stagiul de practică la ciclul II, studii superioare de master și calendarul desfășurării procesului de învățământ la ciclul II, studii superioare de master, învățământ cu frecvență/frecvență redusă și structura anului de studii 2021-2022.

Senatul a operat modificări la Regulamentul Consiliului Științific al Academiei de Administrare Publică,

informația respectivă fiind prezentată de academicianul Ion GUCEAC, președinte al acestui Consiliu.

La propunerea rectorului Oleg Balan a fost aprobat Regulamentul privind organizarea și desfășurarea admiterii la studii superioare de master (ciclul II) în cadrul instituției în anul curent. Documentul se referă la modalitatea de constituire a comisiei de admitere și activitatea acesteia, de înscriere la concurs și desfășurarea propriu-zisă a concursului, precum și înmatricularea candidaților.

Sergiu VLĂDICĂ

Academia de Administrare Publică a dat start admiterii la studii superioare de master pentru anul de învățământ 2021-2022 (pag. 3 – 4).

Festivitatea de înmânare a diplomelor unei noi promoții de absolvenți ai Academiei de Administrare Publică

Un eveniment de o importanță deosebită a avut loc, pe 1 iulie curent, în cadrul Academiei de Administrare Publică - înmânarea diplomelor unei noi promoții de absolvenți ai Academiei. După cum a menționat moderatorul festivității, rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a apărut posibilitatea ca această frumoasă și prestigioasă tradiție să fie marcată în format fizic, în sala de festivități, după o perioadă destul de complicată, condiționată de situația pandemică.

Cei prezenți în sală au onorat simbolic de stat a Republicii Moldova.

Noua promoție de absolvenți ai Academiei de Administrare Publică, a accentuat în continuare rectorul, este rezultatul realizării Comenzii de stat de pregătire a personalului din și pentru serviciul public, fiind, totodată, o confirmare a necesității pregătirii specialiștilor profesioniști pentru serviciul public din Republica Moldova. Importanța pregătirii funcționarilor publici este argumentată prin stabilirea unui număr destul de impunător de locuri cu finanțare de la bugetul de stat, inclusiv la învățământ cu frecvență redusă, lucru care nu este într-o altă instituție de învățământ superior.

În acest sens, dnul Oleg

Balan le-a dorit absolvenților noii promoții să aducă un suflu nou în autoritățile publice prin bagajul bogat de cunoștințe de la Academie, or creșterea calitativă a serviciilor publice asigură creșterea nivelului de trai al cetățenilor.

Un mesaj da salut a transmis absolvenților Prim-ministrul interimar, Aurel CIOCOI, care a menționat că finalizarea studiilor de masterat la Academie va permite absolvenților să avanseze în cariera profesională pentru o calitate mai bună în serviciul cetățeanului. Premierul a îndemnat absolvenții să aducă prin voință schimbarea în administrarea publică, diplomele fiind o confirmare a capacităților manageriale ale absolvenților de a realiza deviza Academiei - excelență prin știință.

conferențiar universitar, decanul Facultății studii superioare de master.

Conform Regulamentului cu privire la distincțiile Academiei de Administrare Publică, absolvenții care au performanță academică au fost distinși cu Diploma „Absolvent eminent”, iar cei cu o reușită înaltă - cu Diploma de Onoare a Academiei, fiind înscrși în Cartea de Onoare a Academiei. Acestor absolvenți diplomele au fost înmânate de către rectorul Oleg Balan.

Absolvenților programului Administrare publică diplomele le-a înmânat dl Valdimir ȘARBAN, vicepreședintele Comisiei Electorale Centrale, președinte al Comisiei de evaluare a tezelor de master la programa respectivă, care, în cuvântul său de

conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public; Maria STRECHIL, doctor, conferențiar universitar la Catedra economie și management public; Angela Popovici, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe politice și relații internaționale.

Din numele absolvenților au adresat cuvinte de recunoștință și mulțumire conducerii Academiei, corpului profesoral-didactic absolvenții: Cristina HRISTOFOROV, master în științe administrative, programa Administrarea publică; Alexandru COJOCARU, master în drept, programa Anticorupție; Sergiu PRODAN, master în științe economice, programa Management; Diana CREȚU, master în științe economice, programa Business și administrare;

În context, rectorul a reiterat că Academia dispune de tot potențialul pentru a asigura pregătirea și dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică la nivelul celor mai înalte cerințe ale zilei de azi.

Festivitatea a continuat cu înmânarea diplomelor celor 127 de absolvenți la programele de zi: *Administrația publică; Management; Business și administrare; Anticorupție; Relații internaționale* și fără frecvență - *Drept public*. Ordinul rectorului de înmânare a diplomelor a fost citit de Ion DULSCHI, doctor,

salut, a subliniat calitățile înalte de cercetare ale absolvenților, confirmate de tezele de master care vor aduce plusvalori în domeniile cercetate.

Un cuvânt de salut a adresat absolvenților academicianul Ion GUCEAC care, împreună cu Silvia GORIUC, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe juridice, au continuat înmânarea diplomelor absolvenților Academiei.

În continuare, au felicitat absolvenții cu ocazia finalizării studiilor de masterat și le-au înmânat diplomele: Tatiana TOFAN, doctor,

Valeria BOTNARI, master în științe politice, programa Relații internaționale; Corina PAVLIȘCIUC și Parascovia POLEȘCIUC, ambele master în drept.

Festivitatea s-a finalizat cu intonarea imnului Academiei de Administrare Publică, urmată de alte tradiții - instalarea bornei pe Aleea Absolvenților și fotografierea în grup a absolvenților cu profesorii în fața blocului central al Academiei cu respectarea măsurilor de protecție antiepidemice.

Ion AXENTI

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

*Academia de Administrare Publică
anunță
ADMITEREA
la studii superioare de master
(ciclul II)*

Programe:

Master științific:

- *Teoria și practica administrației publice*

Master de profesionalizare:

- *Administrare publică*
- *Management*
- *Relații internaționale*
- *Drept public*
- *Anticorupție*

Studiile se realizează la:

- învățământ cu frecvență cu durata de 1,5- 2,0 ani
- învățământ cu frecvență redusă cu durata de 2,0- 2,5 ani
- locuri cu finanțare bugetară și cu taxă

DEPUNEREA ACTELOR: 19 iulie – 07 august 2021

ACTE:

- *Buletinul de identitate (în original și o copie);*
- *Diploma de licență sau echivalentă și suplimentul (în original și o copie);*
- *Delegarea/recomandarea autorității publice (pentru candidații la locuri cu finanțare bugetară);*
- *Curriculum Vitae*
- *Scrisoare de motivare;*
- *Cerere*
- *Formular de înscriere*
- *Declarație privind propria răspundere*
- *Acord privind prelucrarea datelor cu caracter personal*
- *2 Foto 3x4 cm*

Adresa: MD 2070, Chișinău, str. Ialoveni, 100,

*Autobuz nr. 11, Troleibuz 35
Microbuz nr. 124, 190*

*tel. 28-48-48, tel/fax 28-48-71
email: admiterea2021@aap.gov.md*

*Program de lucru al Comisiei de admitere:
Luni-sâmbătă: de la 8.00 până la 19.00 (fără pauză)*

În plină desfășurare a procesului de admitere, am primit la redacție mai multe opinii încurajatoare ale absolvenților și studenților-masteranzi cu referire la avantajele oferite de Academia de Administrare Publică pentru o prestigioasă carieră profesională, unele dintre care le propunem în continuare.

Alexandru COJOCARU,
specialist principal,
Centrul Național
Anticorupție,
Programa Anticorupție

În acest scurt mesaj vreau să adresez sincere mulțumiri conducerii Academiei de Administrare Publică, în frunte cu rectorul Academiei, Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar, precum și corpului profesoral-didactic al programei Anticorupție. Cu o deosebită plăcere subli-

Cunoștințele acumulate la Academie ne vor avansa în cariera profesională

nizez faptul că vă sunt absolut recunoscător pentru cunoștințele acumulate, pentru sfaturile inspirate și discrete, pentru blândețea părintească cu care m-ați călăuzit pe calea devenirii mele profesionale.

Sincere mulțumiri pentru libertatea pe care mi-ați acordat-o la prelegeri și seminare, căci doar astfel am fost încurajat să explorez noi țărâmură și să mă desăvârșesc ca personalitate, iar cea mai importantă lecție pe care am învățat-o a fost aceea că perseverența învinge orice obstacol.

Totodată, apreciez neapărat de mult programa de studii bine gândită și structurată, demonstrarea profesionalismului și metodelor de predare a materialului di-

dactic la un nivel acceptabil de înțeles.

Profesorii bine pregătiți, programele bine organizate, precum și șansa de a învăța de la profesori cu o experiență vastă în domeniu, s-a materializat în succese de mare valoare pentru noi în cadrul acestor studii de masterat. Pe lângă cursurile și practicile moderne propriu-zise, am avut marea ocazie de a participa la diverse conferințe naționale și internaționale.

Stimați profesori! Cu multă căldură în suflet îmi exprim gratitudinea pentru faptul că pe parcursul a doi ani de studii ați contribuit la formarea și dezvoltarea mea ca specialist. Ați fost și veți fi pentru mine un model de comportament, prestanță

și erudiție. Vă prețuiesc neapărat pentru că ați știut să mă îndrumați cu exigență, dar și să mă povățuiți cu dragoste.

Și în final vin cu un apel către colegii mei, absolvenții Academiei. Haideți să fim acei ce construiesc o Moldovă nouă, corectă, curată, iar profesorii noștri vor pregăti alte generații, am în vedere și admiterea 2021 care, cred, o să adune mulți aspiranți la studii de masterat de la Academie – Alma Mater a funcționarilor publici, unica instituție de profil din republică. Și în contextul actualei situații, la general, voi încheia cu o frază filozofică – „Vremurile grele creează oameni puternici. Oamenii puternici creează vremuri ușoare”.

Studiile la Academie pentru o înțelegere mai profundă a sistemului administrativ întru binele societății

Crezul meu conceptual rezidă în faptul că pentru a te afirma în viață este necesar de a studia continuu și a te dezvolta. Și chiar primii pași în lumea cunoștințelor au confirmat acest postulat. După Facultatea de finanțe și bănci a Universității de Stat din Moldova și Facultatea Inginerie și Management în Energetică a Universității Tehnică din Moldova (ambele la Ciclu I - licența), am conștientizat că am capacități organizatorice și de comunicare de grad înalt, ceea ce m-a determinat să fiu implicată în organizarea diferitelor evenimente. Astfel, în septembrie 2018, am contribuit la organizarea Forumului Economic Moldo-Rus, fiind distinsă cu Certificatul de Onoare al Președinției Republicii Moldova.

Acum activez în cadrul

Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a Republicii Moldova în funcție de specialist principal în Secția investiții, Departamentul energie electrică și regenerabilă.

Cele realizate m-au convins că trebuie permanent să învăț, să nu stau pe loc, permanent să iau parte la diverse evenimente sociale, științifice etc.

Desigur, că după licență urmau, neapărat, studiile de masterat. În context, aș vrea să menționez că de mult timp urmăresc evenimentele politice, mă interesează organizarea structurală a organelor de stat, procesele la nivel administrativ central și local. Astfel, am înțeles că, anume studiile din cadrul Academiei de Administrare Publică îmi vor permite de a înțelege mai profund dezvoltarea

sistemului administrativ potrivit necesităților societății și o să mă ajute la formarea mea personală ca specialist de înaltă calificare pentru structurile administrației.

Primul an de studii de masterat au confirmat pe deplin alegerea mea. Sunt foarte mulțumită de primul an de studii, toți profesorii ne predau informații utile, sunt în pas cu evenimentele social-politice din Republica Moldova și de peste hotare, ne explică așa de clar, că la mine și la colegii mei după ore de studii nu rămân întrebări.

Deși am încheiat doar primul an de studii, consider că îmi pot expune opinia personală referitor la Academia de Administrare Publică, deoarece am trecut și alte instituții. **Îmi permit să recomand celor**

Carolina LIPSCAIA,
specialist principal,
Departamentul ANRE,
Programa Teoria și practica
administrării publice

dornici de noi cunoștințe să aplice la Academia de Administrare Publică, or aceste studii nu se referă doar la serviciul public, ci și la sectorul real al economiei, la alte domenii ale sferei sociale. Așa că vă așteptăm cu drag să devenim colegi la AAP.

Ceremonia de înmânare a certificatelor de absolvire a cursului de formare managerială „Management și leadership”

Pe 08 iulie 2021, la Academia de Administrare Publică a avut loc ceremonia de înmânare a certificatelor de absolvire a cursului de formare managerială „Management și leadership” cu participarea rectorului Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, și secretarului general al Ministerului Afacerilor Interne, Ianuș ERHAN.

În cadrul evenimentului festiv, rectorul Academiei, Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar, a menționat că în condițiile sistemului administrativ contemporan, rolul managementului și leadership-ului eficient constituie o condiție fundamentală pentru asigurarea performanței entităților publice.

Secretarul general al Ministerului Afacerilor Interne, Ianuș Erhan, a menționat că consolidarea capacităților personalului este una din preocupările ministerului ce contribuie la realizarea misiunii organizaționale – apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor prin activități de menținere și asigurare a ordinii și securității publice. În acest context, reprezentantul acestei autorități a salutat inițiativa și dorința

funcționarilor de a se familiariza cu tendințele actuale ale managementului și leadership-ului organizațional, ceea ce contribuie la crearea unui sistem al afacerilor interne bazat pe criterii de eficiență, performanță și responsabilitate.

Cursul „Management și leadership” s-a desfășurat în perioada 24 mai – 02 iulie, având ca obiective:

- formarea abilităților practice de aplicare a diferitelor tehnici și instrumente în realizarea managementului modern;
- dezvoltarea abilităților de planificare, realizare, monitorizare și evaluare eficiență a activităților;

- creșterea performanței entității prin gestionarea eficiență și motivarea echipei;
- consolidarea abilităților de comunicare și relaționare cu staff-ul entității;

- identificarea strategiilor eficiente de negociere și gestionare a conflictelor în activitatea managerială;

- crearea și menținerea a unui mediu favorabil de etică și integritate în cadrul entității;

- implementarea tehnologiilor informaționale și e-instrumentelor în activitatea managerială etc.

La finele cursului a avut loc evenimentul de totalizare – Masa rotundă cu genericul „Management și leadership performant – atribut de bază pentru eficientizarea activității entității publice și creșterea calității serviciilor prestate”, moderată de rectorul Academiei, domnul Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar.

În cadrul mesei rotunde de participanții au analizat aspecte ce țin de activitatea lor profesională și au efectuat un schimb de idei și opinii cu referire la eficientizarea activității de zi cu zi. Totodată, în cadrul acestui eveniment de totalizare participanții au apreciat contribuția Academiei la profesionalizarea personalului entităților publice, menționând că activitățile de instruire desfășurate corespund celor mai înalte

standarde de calitate ceea ce se datorează:

- conținutului multimedial al cursului care asigură abordarea celor mai actuale subiecte aferente domeniului de management și leadership;

- profesionalismului și experienței excepționale a formatorilor implicați în livrarea sesiunilor de instruire;

- regimului optimal de îmbinare a sesiunilor on-line și activităților off-line;

- formării colaborative care a asigurat relaționarea eficientă formator-participant, participant-participant, a facilitat schimb de experiență și bune practici;

- activităților practice și lucrului în grupuri virtuale organizate de echipa de formatori prin utilizarea opțiunilor și instrumentelor oferite de platforme de comunicare on-line;

- diversității kit-ului bibliografic și suportului de curs plasat pe Platforma academiei LearnIn etc.

Cursul de formare managerială a fost absolvit de către 48 de funcționari din cadrul autorităților publice.

Aurelia ȚEPORDEI,
director Departament
Dezvoltare profesională,
AAP

Sedința de totalizare a auditului intern al SMC

Conform Ordinului rectorului Academiei de Administrare Publică, nr. 26-A din 14 iunie curent, în perioada 24 iunie – 06 iulie 2021, a fost realizat auditul intern al Serviciului de Management al Calității (SMC). La ședința de închidere a auditului intern, din data de 07 iulie 2021, a participat conducerea instituției și conducătorii subdiviziunilor structurale ale Academiei, în cadrul căror a fost efectuat auditul. Ședința a fost organizată, fiind respectate măsurile

de protecție în contextul situației pandemice.

Auditorul-șef, Tatiana TOFAN, doctor, conferențiar universitar, a prezentat Raportul intermediar de audit intern. Auditorii interni au examinat și evaluat adec-

varea și eficacitatea SMC al Academiei, în contextul standardelor naționale pentru învățământul superior, precum și calitatea executării sarcinilor fiecărui post.

Totalizând activitatea, echipa de auditori, Liubo-

vi PRODAN-ȘESTACOVA și Valeriu GUREU, în comun cu auditorul-șef, Tatiana TOFAN, au propus subdiviziunilor structurale ale Academiei îmbunătățiri în realizarea Sistemului de Management al Calității, ce vor contribui la sporirea în continuare a calității produselor și serviciilor educaționale și la implementarea cu succes a standardelor naționale în domeniul învățământului superior.

Tatiana SAVCA,
șefa Serviciului de
Management al
Calității

Academia de Administrare Publică a semnat un Acord de cooperare cu Secretariatul Consiliului Adunării Interparlamentare CSI

Scopul acestui document este de a iniția o colaborare a părților semnate în domeniul studiilor științifice privind problemele actuale ale cadrului-model de tehnici legislative ale Adunării Interparlamentare a statelor-membre ale CSI (Comunitatea Statelor Independente) (AIP CSI), promovarea dezvoltării în statele Comunității a principiilor și modelelor democratice de parlamentarism, cercetarea posibilităților de perfecționare a mecanismelor de interacțiune cu comunitățile parlamentare internaționale, pregătirea și implementarea unor proiecte comune de cooperare internațională, elaborarea și implementarea unor programe științifice, educaționale și culturale.

În cadrul întrevederii cu delegația Secretariatului

Consiliului Adunării Interparlamentare CSI, condusă de Dmitrii KOBITKII, Secretar general al Consiliului, rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a apreciat importanța cooperării Academiei cu o asemenea structură internațională. Academia de Administrare Publică colaborează eficient cu multe instituții de învățământ superior din Federația Rusă și speră că semnarea Acordului va deschide noi oportunități

pentru studenții instituției noastre, dar și pentru acei din instituțiile similare din Rusia, a spus Oleg Balan.

La rândul său, Dmitrii KOBITKII a apreciat, de asemenea, importanța evenimentului de astăzi. Referindu-se la activitatea Adunării Parlamentare CSI, oaspetele a specificat, că, în anul viitor, ea va marca 30 de ani de la fondare și că în această perioadă au fost elaborate circa 600 de acte legislative model.

Din componența delegației AIP CSI au mai făcut

parte Ivan MUȘKET secretar general adjunct al Consiliului AIP CSI, director al Institutului Internațional de monitorizare a dezvoltării democrației, parlamentarismului și respectării drepturilor electorale ale cetățenilor statelor-membre ale AIP CSI (IIMDD), Eugeniu ȘTIRBU, directorul filialei Chișinău a institutului.

Din partea Academiei de Administrare Publică, la ceremonia de semnare a Acordului au participat prorectorul Nistor GROZAVU, doctor, conferențiar universitar, Dinu MANOLE, șef Direcție cooperare internațională și dezvoltare, Ion DULSCHII, decan Departament studii superioare de master, Aurelia ȚEPORDEI, șef Departament dezvoltare profesională.

Sergiu VLĂDICĂ

Antreprenoriatul social promovat la Academie

Dezvoltarea economică și socială este procesul prin care bunăstarea economică și calitatea vieții unei națiuni, regiuni, comunități locale sau individuale sunt îmbunătățite în funcție de obiectivele vizate.

Academia de Administrare Publică, ca lider național în învățământul superior în domeniul administrației publice, a luat atitudine și pe parcursul a 18 luni de implementare a proiectului transfrontalier „Parteneriat

transfrontalier pentru dezvoltarea antreprenoriatului social”, încurajează dezvoltarea economiei prin incluziune socială, alături de partenerii de proiect Fundația ADV, România și Fundația Ecoul Cernobilului.

Obiectivul general al proiectului este dezvoltarea economică și creșterea calității vieții în zona transfrontalieră. Pentru atingerea acestui obiectiv, în cadrul proiectului se desfășoară numeroase activități, printre

care și pilotarea a 7 cursuri în domeniul economiei sociale.

În perioada 05-07 iulie 2021, în cadrul Academiei de Administrare Publică s-a desfășurat partea practică a unuia dintre aceste cursuri - „Antreprenor în economia socială”, la care au participat 48 de persoane.

La deschiderea cursului, rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a menționat importanța instituțiilor de învățământ superior în promovarea conceptului de economie socială și a scopului principal al economiei sociale, în comparație cu scopul economiei de piață, care nu este obținerea de profit, ci constă în îmbunătățirea condițiilor de viață și oferirea de noi oportunități pentru persoanele dezavantajate sau făcând parte din categorii vulnerabile.

Pe parcursul a 28 de ore de curs, participanții s-au familiarizat cu modelul Canvas, cu Studiul de piață - cum se evaluează nevoia de produse și servicii economice și nevoia socială în comunitate. De asemenea, fiecare participant a elaborat un plan de afaceri, care ulterior v-a putea fi prezentat finanțatorilor, pentru lansarea unei afaceri în domeniul economiei sociale.

Proiectul „Antreprenor în economia socială” este finanțat de Uniunea Europeană în cadrul Programului Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020, prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate (ENI).

Dinu MANOLE,
șef Direcție relații
internaționale
și dezvoltare, AAP

Cea de-a doua ediție din anul curent a revistei „Administrarea Publică”

A apărut de sub tipar numărul doi al revistei metodico-științifice trimestriale „Administrarea Publică”. De menționat că este cel de-al 110-lea număr de când și-a luat zborul această publicație periodică a Academiei de Administrare Publică.

Ediția conține 14 articole științifice semnate de autori din cadrul Academiei de Administrare Publică, dar și de la instituțiile de învățământ superior din republică și din străinătate. Urmând tradiția inițiată cu numărul precedent, articolele din prima rubrică, **„Administrarea Publică: teorie și practică”**, sunt publicate în limbile română și engleză.

Rubrica debutează cu articolul semnat de șefa Catedrei științe administrative, Angela ZELENSCHI, doctor în filosofie, conferențiar universitar, intitulat *„Calitatea vieții și formarea valorilor ce dau sens vieții în societatea contemporană”*. Articolul este dedicat reprezentărilor calității vieții în diferite domenii ale științelor socioumane, influențate de dinamica și evoluția unor astfel de discipline. Articolul abordează calitatea vieții ca mecanism de dezvoltare socială, în timp ce formarea valorilor în mediul organizațional este analizată de-a lungul contribuției sale la dezvoltarea potențialului uman și la realizarea misiunii organizaționale, ambele cerând standarde de calitate. Analiza filosofică a esenței și conținutului categoriei calității vieții a oferit posibilitatea de a dezvălui aspectele sale ontologice, existențiale, axiologice și etice.

Urmează articolul *„Conlucrarea instituțiilor în statul democratic de drept. Modelul Uniunii Europene”*, autoare fiind Ludmila ROȘCA, doctor în filosofie, conferențiar universitar. În acest studiu au-

torul explică poziția prioritară a instituțiilor pe agenda savanților din diverse domenii ale științelor sociale. În teoria politică contemporană, la finele anilor '90 a secolului trecut, în Occident redimensionarea teoretico-practică a instituțiilor politice devine prioritară, atât în interiorul statelor, cât și în reglementarea relațiilor internaționale. Analiza diverselor abordări a instituțiilor politice/instituțiilor sociale i-a permis autorului să conchidă: guvernarea, inclusiv cea de coalitție, poate fi eficientă în condițiile conlucrării, cooperării, colaborării acestora și a participării active a cetățenilor la procesul decizional. De asemenea, este importantă componenta culturală, morală a factorului de decizie, indiferent de nivelul practicat: local, național, regional, global. La baza activității conducătorilor instituțiilor statului, funcționarilor publici, autorul plasează tezele promovate de cărturarii moldoveni.

Tot două materiale conține și compartimentul **„Societatea civilă și statul de drept”**. Primul este semnat de Natalia CTITOR, doctor, conferențiar universitar, și este intitulat *„Sisteme și mecanisme internaționale de protecție a drepturilor omului aplicabile în Republica Moldova”*. Autoarea susține că

drepturile și libertățile fundamentale ale omului sunt respectate în măsura în care sunt cunoscute societății, în general, și fiecărui individ, în special, și devin cunoscute numai în măsura în care sunt însușite. Formarea culturii juridice, în sensul declarat, este un domeniu esențial de activitate al autorităților de stat, devenind o necesitate pentru fiecare individ să aibă cunoștințe suficiente pentru a fi conștient de conținutul și esența drepturilor, libertăților și posibilităților sale, pentru ca ulterior să manifeste respect și toleranță față de drepturile similare ale celorlalți membri ai societății, precum și ale întregii societăți.

Un alt autor, Vasili SAKOVICI, doctor habilitat în științe politice, profesor, vine cu articolul *„Evoluția conceptului de securitate în diferite epoci și culturi în contextul dezvoltării sociale și istorice”*. În material este analizată noțiunea de „securitate” și evoluția acesteia în diferite epoci, precum și influența ei asupra concepțiilor naționale de securitate, esența cărora constă în capacitatea statului de a-și apăra valorile și interesele naționale în condiții istorice interne și externe concrete.

„Rolul inteligenței emoționale în activitatea managerului de top din

instituțiile publice” este titlul articolului, semnat de șefa Catedrei economie și management public, Tatiana TOFAN, doctor, conferențiar universitar, material inserat la rubrica **„Economie și finanțe publice”**. În articol se studiază inteligența emoțională și rolul acesteia în activitatea managerului de vârf din instituțiile publice. Sunt, de asemenea, descrise nivelurile de formare a inteligenței emoționale.

Tatiana MANOLE, doctor habilitat în economie, profesor universitar, în articolul *„Finanțarea învățământului superior în Republica Moldova în bază de cost standard per student echivalent”*, tratează procesul îndelungat de căutări reformatoare pentru finanțarea învățământului superior în Republica Moldova.

Rubrica **„Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi”** este susținută prin studiul *„Formarea și dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică: provocări și soluții”*, autori fiind Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, decan Departament studii superioare de master, și Aurelia ȚEPORDEI, magistr, doctorandă, director Departament dezvoltare profesională. Autorii realizează o succintă prezentare a sistemului de formare și dezvoltare profesională a personalului din cadrul autorităților de administrare publică din Republica Moldova. În articol sunt trecute în revistă programele de master, potențialul științifico-didactic, formele și metodele de lucru cu studenții, mobilitatea academică, stagiile de practică etc. De asemenea, în articol sunt prezentate activitățile privind dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică, problemele, soluțiile și realizările cele mai relevante la acest capitol.

(Continuare în pag. 8)

(Sfârșit. Început în pag. 7)

„Comunicarea strategică și noua diplomatie publică: consubstanțialitate și percepție în spațiul public național” este articolul din cadrul compartimentului **„Relații internaționale și integrare europeană”**, semnat de Aurelia PERU-BALAN, doctor habilitat, conferențiar universitar la Academia de Administrare Publică, și Corina CALUGĂRU, doctorandă, Ambadoare, reprezentantă permanentă a Republicii Moldova la Consiliul

Europei. Articolul constituie o sinteză a conceptelor „diplomatie publică” și „comunicare strategică”.

Svetlana CEBOTARI, doctor habilitat, conferențiar universitar, în articolul **„Activitatea organizațiilor internaționale în gestionarea crizei Covid-19”**, abordează una dintre cele mai discutate probleme în mediul academic, dar și în discursul polemologilor, politologilor, economiștilor și al specialiștilor din alte domenii - problema cu referire la impactul virozei COVID-19 asupra securității internaționale.

Petru FURTUNĂ, doctor în istorie, conferențiar universitar, prezintă articolul **„Pacea democratică în teoria relațiilor internaționale”**.

Ultimul compartiment, **„Tribuna tânărului cercetător”**, găzduiește 4 articole, semnate de Oleg BAXAN, doctorand la Academia de Administrare Publică, **„Eficiența și eficacitatea instituțiilor publice - instrument de bună guvernare a comunităților locale”**, Sorin BRADU, doctorand la Academia de Administrare Publică **„Considerații ale sistemului serviciilor publice din**

municipiul Botoșani prin prisma reformării administrației publice”), Nicolae PASCARU, doctorand la Universitatea de Stat din Moldova **„Analiza conceptului de licență în activitatea de întreprinzător”** și Olha PSAROVA, doctorandă la Institutul Regional din Odessa al Academiei Naționale de Administrare Publică pe lângă Președintele Ucrainei **„Turismul medical: tendințe mondiale și priorități de dezvoltare internă”**), ultimul fiind în limbile engleză și română.

Culegerea de materiale ale Conferinței științifico-practice internaționale „Teoria și practica administrării publice” (21 mai 2021)

A văzut lumina tiparului Culegerea de materiale ale Conferinței științifico-practice internaționale „Teoria și practica administrării publice”, care s-a desfășurat, tradițional, pe 21 mai curent, de ziua Academiei de Administrare Publică.

În cuvântul introductiv, semnat de Oleg BALAN, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar, se menționează că, în 28 ani de activitate, Academia de Administrare Publică s-a afirmat în calitate de Centru național de instruire și cercetare științifică în domeniul administrării publice. Forurile științifice, organizate de Academia de Administrare Publică, devenite tradiționale, au un rol deosebit în procesul de consolidare a capacităților de cercetare-dezvoltare-inovare, în cadrul cărora, savanți, cercetători experimentați și începători, pun în dezbatere rezultatele investigațiilor științifice realizate pentru a oferi soluții pentru buna funcționare a sistemului administrației publice.

Actuala Conferință științifico-practică internațională „Teoria și practica

administrării publice” se află la a 25-a ediție, într-un an jubiliar în care Republica Moldova marchează 30 de ani de independență. Forumul științific reunește, cu diverse comunicări, peste 120 de cercetători din cadrul Academiei, altor instituții de învățământ superior din țară și din instituții similare din străinătate, reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale și locale. Suntem onorați de prezența oaspeților din România, Ucraina, Georgia, Estonia, Turcia, Bulgaria, Cehia, Marea Britanie, Letonia, Israel, Belarus ș.a. Participarea dumneavoastră, stimați

colegi, la lucrările prezentei Conferințe reprezintă una din multiplele forme de colaborare a Academiei noastre cu instituțiile pe care le reprezentați, oferindu-i Conferinței noastre o dimensiune internațională. Suntem siguri, că schimbul de experiență și de opinii științifice în domeniul administrației publice va contribui la generarea unor soluții pertinente procesului de reformare și modernizare a acestuia.

Lucrarea include comunicările prezentate în cadrul sesiunii plenare a Conferinței – „Considerații generale privind constituirea și evoluția administrației publice centrale în Republica Moldova” de Serghei PALIOVICI, prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar interimar, „Noul model de recrutare în funcția publică din România – concursul național” de Lavinia Claudia NICULESCU, secretar general, Agenția Națională a Funcționarilor Publici, și Petronela IACOB, manager public, Agenția Națională a Funcționarilor

Publici, România, „Проблемы взаимодействия органов публичного управления и общественности в свете европейского выбора Украины” de Ella MAMONTOVA, doctor în științe politice, profesor la Institutul Regional din Odessa al Academiei Naționale de Administrare Publică pe lângă Președintele Ucrainei.

Culegerea inserează materialele a 5 ateliere de lucru cu următoarele tematici: **„Modernizarea administrației publice în contextul integrării europene”, „Probleme actuale ale științei politice și parcursul european al Republicii Moldova, „Aspecte teoretico-practice privind edificarea statului de drept și modernizarea administrației publice”, „Noi tendințe ale managementului public în contextul creării unui sistem administrativ bazat pe cunoaștere” și „Dezvoltarea profesională a personalului: teorie și practică”**. În total, culegerea conține peste 120 de lucrări, rezultate din cercetările științifice în diverse domenii ale administrării publice.

A fost tipărit nr. 1, 2021 al revistei științifico-practice biannuale „Relații Internaționale. Plus”.

Revista conține 14 articole științifice în limbile română, rusă cu traducere în engleză.

Rubrica **„Discursul politologic internațional”** găzduiește articolul *„Integrarea socială – factor al securității și stabilității dinamice a sistemului politic european”*, semnat de Ludmila ROȘCA, doctor habilitat în filozofie, conferențiar universitar la Academia de Administrare Publică. Autoarea cercetează diferite posibilități de integrare socială a persoanelor, grupurilor sociale, indicând cauza marginalizării – nivelul redus al culturii, al capacității de comunicare, al cunoașterii de sine.

Svetlana CEBOTARI, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar la Universitatea de Stat din Moldova, prezintă articolul *„Identificări conceptual-teoretice ale relației „paradiplomație - politică externă”, în care se afirmă că termenul „paradiplomație” „a fost inventat pentru a desemna activitățile internaționale ale instituțiilor necentrale ale unui stat: municipalități, regiuni, companii private etc. Pornind de la raționamentul conform căruia politica externă reprezintă activitatea statului în afacerile internaționale sau activitatea statului pe arena internațională, fenomenul „paradiplomație” la fel desemnează activitatea internațională a regiunilor sau blocurilor regionale transnaționale, companiilor private, municipalităților etc. Articolul are drept scop reliefa corelației prezente între conceptul de „paradiplomație” și „politică externă”.*

„Provocările conflictului transnistrean pentru securitatea națională și vectorul de dezvoltare european al Republicii Moldova”, așa

se intitulează materialul Nataliei CIOBANU, doctorandă, Academia de Administrare Publică. Autoarea cercetează eventuale amenințări ce afectează securitatea națională a Republicii Moldova în contextul ignorării statutului de neutralitate al țării de către Federația Rusă, fapt argumentat de tergiversarea procesului de reglementare politică a conflictului transnistrean, determinat de existența ilegală a forțelor militare ruse, finanțarea instituțiilor nelegitime din stânga Nistrului și a structurilor militare separatiste, inclusiv cu armament și tehnică militară.

Rubrica respectivă mai conține materialele *„Cultura de securitate dezvoltată prin educație”* de Ludmila CUROȘ, doctorandă, Academia de Administrare Publică, și *„Îmbunătățirea sistemului de învățământ superior în Israel: abordare teoretică”* de Bushra MASRI, doctorandă, Universitatea Liberă Internațională din Moldova.

Primul articol din compartimentul **„Procesele integraționiste și dezvoltarea social-economică”** - *„Основные вызовы, угрозы и риски продовольственной безопасности Республики Молдова в современный период”* este semnat de Vasili SAKOVICH, doctor habilitat în științe politice, profesor, și Vitalie CAZACU, doctor în științe economice, conferențiar universitar. Analizând provocările, pericolele și riscurile asigurării cu produse alimentare, autorii ajung la concluzia că, la etapa actuală, securitatea alimentară a Republicii Moldova nu este asigurată, că este necesară transformarea calitativă a producției agricole, ridicării eficienței acesteia în scopul satisfacerii necesităților pieței interne.

Revista „Relații Internaționale. Plus” (nr. 1. 2021)

Urmează două articole consacrate politicilor migraționiste - *„Политика иммиграционного процесса (Пример Израиля)”* de Dan DINNER, doctorand, Academia de Administrare Publică, și Ludmila GOLOVATAIA, doctor în științe economice, conferențiar universitar, și *„Experiența României în gestionarea politicilor migraționiste”* de Olga IURCO, doctorandă, Academia de Administrare Publică.

Cea de-a treia rubrică - **„Dreptul național și internațional: dimensiunea practică”** debutează cu articolul *„Protecția și siguranța persoanelor: provocări ale securității umane în context global”,* autori fiind Serghei SPRINCEAN, doctor habilitat în științe politice, conferențiar universitar, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al MECC, Tudorița-Sanda SOHOȚCHI, doctorandă, Universitatea de Stat din Moldova, Ghenadie MITROFANOV, doctorand, Universitatea de Stat din Moldova. Autorii afirmă că, după sfârșitul Războiului Rece, „securitatea persoanei, a individului uman, a fost concepută ca un element fundamental al construcției sistemului securității, inclusiv sub-sistemul său de asigurare

a securității naționale. Prin urmare, fenomenul securității a fost re-inventat, reevaluat și conștientizat în contextul noilor realități, astfel încât importanța securității statului a scăzut, fiind înlocuită de preocupările pentru noile riscuri, pericole și amenințări cum ar fi cele ce țin de schimbările climatice, de procesele sociale, degradarea ecologiei și stării mediului etc. Ca urmare, a fost generată o creștere a importanței dimensiunilor non-militare ale securității. Securitatea umană, ca o nouă concepție constructivistă în studiile de securitate, a condus la apariția de noi perspective asupra securității ca fenomen social global, fiind o concepție produsă de abordarea critică asupra neorealismului. Securitatea umană implică asigurarea protecției persoanelor luate individual, dar și ca un tot întreg social. Acest lucru este posibil prin asigurarea condițiilor de viață, a nevoilor fundamentale ale persoanei umane”.

Un alt articol, semnat de Alexandru ȚARNĂ, doctorand, Universitatea de Stat din Moldova, se intitulează *„Instrumente de realizare a dreptului constituțional la întruniri și participări în spațiul digital din Republica Moldova”*

Compartimentul conține și continuarea din numărul trecut a articolelor *„Reglementări conceptuale privind domiciliul și reședința persoanei fizice” (Partea a II-a)* de Renat CURCHIN, doctorand, Universitatea de Stat din Moldova, și *„Considerațiuni generale privind actul administrativ (Partea a II-a)* de Victor VITIUC, doctorand, Universitatea de Stat din Moldova.

Sergiu VLĂDICĂ

Abordarea integratoare a dimensiunii de gen – subiectul de bază al cursului de dezvoltare profesională

Cum să percepem corect egalitatea de gen și să aplicăm cadrul juridic în domeniul dat; cum se pot identifica situațiile de inegalitate de gen în cadrul instituției; care sunt soluțiile de remediere a discriminărilor de gen; cum putem asigura principiul trasabilității a dimensiunii de gen în documentele de politici sectoriale - acestea au fost principalele așteptări ale participanților/telor la cursul de dezvoltare profesională „Egalitatea de gen în administrația publică. Analiza actelor/deciziilor

din perspectiva egalității de gen”, desfășurat în perioada 19-20 iulie 2021, pentru personalul cu funcții de conducere din cadrul Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului general al Poliției, Inspectoratului general pentru Situații de Urgență, Administrației Naționale a Penitenciarelor și Serviciului Vamal.

Salutând participanții/tele în numele organizatorilor cursului, dna Aurelia Țepordei, directoarea Departamentului dezvoltare profesională a Academiei și dna Emilia Cebotari, re-

prezentanta Entității UN Women, ofițeră de Program „Femeile, pacea și securitatea” au menționat necesitatea abordării integratoare a dimensiunii de gen și au încurajat participanții la implicarea activă atât în cadrul cursului, cât și ulterior – în activitatea profesională.

Formatoarele cursului dna Angela Popovici, doctor, conferențiar universitar, și dna Ludmila Andrievschi au provocat participanții/tele la discuții și schimb de experiență, au desfășurat multiple activități practice, demonstrând necesitatea

și oportunitatea integrării dimensiunii de gen în documentele de politici sectoriale/instituționale, analizând actele emise și deciziile adoptate în cadrul autorităților publice din perspectiva egalității de gen.

La finalul cursului, participanții/tele au evidențiat actualitatea problemei ce ține de egalitatea de gen, impactul abordării integratoare a acesteia, dar și necesitatea fortificării unităților gender în cadrul autorităților/instituțiilor publice.

Specialiștii/tele din subdiviziunile resurse umane din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și Inspectoratului General de Poliție au participat, în zilele de 19 și 20 iulie curent, la cursul de dezvoltare profesională „Nediscriminarea și egalitatea de gen”, organizat de Academia de Administrare Publică în parteneriat cu Entitatea UN Women și cu suportul financiar al Guvernului Suediei.

Formatoarele cursului dna Tatiana Șaptefrăți, doctor, conferențiar universitar, și dna Tatiana Savca au familiarizat participanții/tele cu aspectele conceptuale ale dimensiunii de gen, venind, totodată, cu o analiză a situației actuale în dome-

niul egalității de gen în Republica Moldova.

Abordând problema prin prisma atribuțiilor subdiviziunilor resurse umane, au fost accentuate mai mul-

te aspecte ce țin de dimensiunea de gen, soluționarea cărora este în vizorul direct al acestor structuri: egalitatea la locul de muncă, obligațiile angajatorilor

pentru asigurarea prevederilor din domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, discriminarea la locul de muncă etc.

La finalizarea cursului, dna Aurelia Țepordei, directoarea Departamentului dezvoltare profesională a exprimat încrederea, că cursul respectiv este de un real folos, în special, prin utilizarea instrumentelor și resurselor, care sunt la dispoziția managerilor de resurse umane în combaterea discriminării și asigurării egalității de gen la locul de muncă.

Prim-ministrul interimar, Aureliu Ciocoi, în comun cu Dima Al-Khatib, reprezentant rezidentă PNUD în Moldova, au lansat și coprezidat Dialogul partenerilor de dezvoltare a transformării digitale din Republica Moldova. Discuția a reunit reprezentanți ai mai multor instituții guvernamentale și parteneri internaționali precum BERD, USAID, Uniunea Europeană etc.

„Pandemia COVID-19 a arătat un nivel ridicat de importanță a disponibilității digitale la nivel global și în fiecare țară individual. În răspunsul nostru la noile provocări, transformarea digitală rămâne una dintre cele mai înalte priorități. Republica Moldova este o țară cu toate cele necesare pentru o transformare digitală rapidă și cu impact”, a declarat premierul în exercițiu,

Oportunitățile de transformare digitală a Republicii Moldova au fost discutate în cadrul dialogului cu partenerii de dezvoltare

specificând progresele înregistrate în digitalizarea serviciilor publice și dezvoltarea platformelor e-Gov, contribuția sectorului TIC de peste 7% la PIB și acoperirea cu rețele de internet a cca 98% localitățile din țară.

Dat fiind faptul că Agenda digitală a Moldovei 2020 a fost recent finalizată, este urgentă necesitatea unei viziuni de transformare digitală pentru a avansa în acest

cronizarea agendelor și eforturilor, identificarea domeniilor de intervenție și consolidarea capacităților în următoarele câteva luni pentru a pregăti elaborarea unei noi strategii pentru transformarea digitală a întregii societăți. În prezent sunt în proces de pregătire Foaia de parcurs pentru economia digitală, agenda de transformare digitală a guvernării și cadrul po-

cii Moldova de a accelera transformarea digitală.

În finalul ședinței, șeful Executivului a solicitat implicarea tuturor instituțiilor relevante: agențiile guvernamentale, comunitatea de afaceri, asociațiile în domeniu, dar și mediul academic, pentru a oferi expertiza proprie privind cele mai bune practici în transformarea digitală. Totodată, este necesară consolidarea tuturor proiectelor în derulare într-un document strategic unic, pentru a crea o abordare generală pe țară. În același timp, Guvernul urmează să identifice o instituție-lider cu competențe necesare pentru a acoperi dezvoltarea politicilor digitale și să coordoneze activitățile în vederea promovării inovației digitale la nivel național.

Participanții la dialog au convenit asupra elaborării unei foi de parcurs care să stabilească etapa pregătitoare necesară pentru dezvoltarea Agendei digitale a Moldovei pentru următorii 7-10 ani.

domeniu. Astfel, Dialogul partenerilor este un loc important pentru discuții la nivel înalt și coordonare între guvern și donatori în domeniul transformării digitale incluzive și durabile.

Dicuțiile pe platforma dată vor contribui la sin-

litic pentru digitalizarea în educație.

În cadrul primei ședințe, a fost prezentată Evaluarea disponibilității digitale pe țară, realizată de PNUD. Documentul oferă o viziune generală asupra capacităților și oportunităților Republi-

Experți din Qatar vor identifica la Chișinău domenii concrete pentru eventuale investiții

Dezvoltarea cooperării bilaterale pe dimensiunile politică, economică și socială au fost examinate de către Prim-ministrul interimar și ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, Aureliu Ciocoi, cu șeful Khalid bin Khalifa bin Abdulaziz Al Thani, Premier, ministru al Afacerilor Interne al Statului Qatar.

În cadrul discuției telefonice, părțile au abordat temele de actualitate de pe agenda bilaterală, menționând, în particular, dinamica pozitivă a cooperării în domeniile de interes reciproc.

Premierul interimar Aureliu Ciocoi a exprimat

gratitudine Guvernului Statului Qatar pentru asistența umanitară oferită cu generozitate sistemului medical din țara noastră în vederea combaterii efectelor pandemiei Covid-19.

Totodată, interlocutorii au convenit asupra necesității de a impulsiona dialogul politic dintre cele două state, specificând disponibilitatea efectuării unor vizite la nivel înalt între Doha și Chișinău. În aceeași ordine de idei, a fost abordat subiectul utilizării la maximum a oportunităților comercial-economice dintre cele două țări.

Astfel, Premierul qatarian și-a exprimat dispo-

nibilitatea de a delega la Chișinău un grup de experți pentru a identifica la fața locului domenii concrete, care ar fi atractive pentru eventualele investiții.

Interlocutorii au făcut,

de asemenea, un schimb de opinii privind evoluțiile politice interne din ambele state și au remarcat importanța continuării cooperării în domeniul multilateral.

Sursa: Serviciul de presă al Guvernului

Fondul Arhivistic al Republicii Moldova – tezaur național de documente

În scopul susținerii sistemului arhivistic, Guvernul a instituit, în 2014, Sărbătoarea profesională „Ziua Arhivistului”, marcată în fiecare an, în a doua sâmbătă a lunii iulie. Cu această ocazie, **directorul Agenției Naționale a Arhivelor din subordinea Ministerului Justiției, Elena FRUMOSU**, a pregătit pentru ziarul nostru o succintă prezentare a Fondului Arhivistic al Republicii Moldova.

Fondul Arhivistic al Republicii Moldova (FARM) reprezintă totalitatea documentelor valoroase create în decursul vremii de organele de stat, de alte organizații sau de persoane fizice care au avut un rol deosebit în viața socială, economică, politică, științifică, de cultură și artă etc. a țării. Oricine ar fi deținătorul, aceste documente sunt bunuri de interes național cărora statul le acordă, în condițiile legii, protecție specială. Prin urmare FARM este constituit din Fondul arhivistic de stat, Fondul arhivistic obștesc, fondurile arhivistice ale persoanelor fizice, precum și din documentele și arhivele care în trecut au fost scoase din Moldova și, actualmente, se află în posesia instituțiilor de stat și a organizațiilor obștești ori a persoanelor fizice din alte țări.

În scopul preluării, păstrării, evidenței și valorificării documentelor importante din punct de vedere economic, administrativ, politic, cultural etc., a fost instituită rețeaua arhivelor de stat. În teritoriul actual al Republicii Moldova, activitatea în domeniul arhivelor a început după anexarea Basarabiei la Imperiul Rus, în 1815, prin instituirea Arhivei Guvernatorului Regiunii Basarabia, care a adunat colecțiile actelor istorice moldovenești, documentele cancelariilor domnești, dar și actele administrației rusești din regiune.

Procesul valorificării patrimoniului arhivistic al Basarabiei începe odată cu înființarea, în 1898, a Comisiei Științifice a Arhivelor din Basarabia care a editat trei volume de documente. Comisia și-a încheiat activita-

tea în 1918. Partea cea mai valoroasă a patrimoniului istoric al Republicii Moldova sunt documentele depozitate în arhive, instituții ale căror pondere în societatea contemporană devine tot mai evidentă. Arhivele din Republica Moldova sunt instituții publice și sunt deschise publicului larg, în special, istoricilor și cercetătorilor interesați de evenimentele diverselor perioade istorice.

Arhivarea documentelor începe cu păstrarea lor intermediară în arhivele instituțiilor - surse de completare de nivel central și local. Dintre acestea, cea mai solicitată este Arhiva Registrelor de Stare Civilă, care funcționează ca structură a Agenției Servicii Publice. Aici se păstrează timp de 100 de ani registrele de stare civilă din perioada 1918-1944, iar pentru unele unități administrativ-teritoriale desființate – și dintr-o perioadă mai târzie.

În prezent, rețeaua arhivelor de stat a Republicii Moldova include 2 arhive centrale din subordinea ANA: arhiva Direcției municipale Chișinău, a Serviciului municipal Bălți, ale Serviciilor raionale de arhivă și UTA Găgăuzia, Depozitele de Stat ale ministerelor, arhivele agențiilor și ale altor instituții de stat sau obștești - surse de

completare Fondului Arhivistic al Republicii Moldova care, actualmente, număra circa 3 486 958 de dosare.

În continuare mă voi referi, pe scurt, la serviciile oferite de arhivele de stat. În scopul garantării drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, arhivele de stat, depozitele speciale de stat eliberează Certificate de arhivă, copii și extrase din documente de arhivă. Pentru un Certificat de arhivă angajații din sistemul arhivistic cercetează mai multe documente de arhivă care conțin date genealogice și tematice, în cazul, când solicitările se referă la o temă care presupune consultarea mai multor fonduri arhivistice. În general, Certificatul de arhivă este un document cu putere juridică, care confirmă existența în documentele arhivei a unor date referitoare la situații și drepturi semnalate în cererile solicitanților.

Extrasul din documentele de arhivă constituie reproducerea exactă a unei părți din textul documentului ce se referă nemijlocit la problema, evenimentul sau persoana, indicate în solicitare. Principalele documente care pot fi obținute din arhivele de stat sunt: Certificate de arhivă întocmite în baza registrelor parohiale cu privire la naștere, căsătorie și deces, pentru peri-

oada anilor 1850-1918; extrase de proprietate (până în anul 1944); extrase de vânzare-cumpărare, donații, testamente autentificate la instituțiile notariale; extrase din tabele cu locuitorii împroprietăriți în baza Reformei Agrare din 1921; extrase de evacuare a cetățenilor din Basarabia (1940, 1941, 1944); certificate cu privire la recensămintele populației din Basarabia din Fondul arhivistic „Catagrafi cu locuitorii Guberniei Basarabia, pentru anii 1824-1886”; certificate cu privire la represuniile politice ale populației din Basarabia (deportare, exilare, trimitere la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, expulzare din țară și lipsire de cetățenie, expropriere, internare forțată în instituții de psihiatrie etc.); certificate privind drepturile salariale cuvenite necesare pentru calcularea pensiei (stagiu de muncă, ordinele de angajare/concediere, certificat de salariu, reorganizarea instituției etc.). Pentru realizarea unor fotocopii calitative, ANA dispune de un laborator de fotocopiere și restaurare a imaginilor foto.

Arhivele de stat, deținătoare a informației retrospective, pun la dispoziția cercetătorilor, publicului interesat date originale, de unicat, inedite din FARM care constituie baza studiilor, analizelor, cercetărilor în cele mai diverse domenii ale activității sociale.

În prezent, Agenția Națională a Arhivelor, împreună cu Agenția Guvernare Electronică, elaborează Conceptul și Caietul de sarcini pentru Arhiva electronică. Este un proiect care deschide noi perspective de arhivare și care va oferi noi servicii, mai ales, pentru persoane juridice și fizice, creatori de documente electronice și deținători de documente pe suport electronic, în vederea păstrării, conservării, evidenței și valorificării plene a acestora.

Rolul administrațiilor publice locale în implementarea politicii de dezvoltare regională

În numărul precedent al ziarului nostru v-am informat despre Forumul cu genericul „Dezvoltarea regională a Republicii Moldova – prerogativă națională”, desfășurat în cadrul Academiei de Administrare Publică. Printre participanți s-a aflat și **Igor MALAI, șef Direcție, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului**, care ne-a trimis apoi la redacție un comentariu privind rolul administrațiilor publice locale în implementarea politicii de dezvoltare regională, pe care îl publicăm în continuare.

Dezvoltarea regională reprezintă o parte indispensabilă a procesului de dezvoltare a țării și presupune asigurarea diversificării activităților economice, stimularea investițiilor, reducerea șomajului și îmbunătățirea nivelului de trai.

Voi relata pentru început despre obiectivele realizate privind politica de stat de dezvoltare regională.

1. A fost elaborat și aprobat de Consiliul Național de Coordonare al Dezvoltării Regionale un nou Concept al politicii de dezvoltare regională care este orientat spre realizarea obiectivului „creșterea competitivității și dezvoltării durabile a fiecărei regiuni, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor” cu următoarele domenii prioritare:

- sprijin pentru creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a regiunilor;
- sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii;
- crearea condițiilor instituționale și legale pentru implementarea unei guvernante colective, care implică administrația națională regională și locală prin parteneriat.

2. În baza noului Concept al politicii de dezvoltare regională a fost definitivat procesul de modificare a Legii 348/2006

privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, transmis Parlamentului pentru adoptare și care are menirea de a îmbunătăți cadrul de funcționare a politicii în domeniu, precum și ale instituțiilor implicate în proces.

3. Guvernul Republicii Moldova a aprobat „Programul național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere”, care presupune crearea unei rețele de orașe ca motoare a creșterii economice, atrăgând după sine și localitățile din aria de polarizare, contribuind, astfel, la dezvoltarea social-economică a regiunii în întregime.

4. A fost elaborat și avizat de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale un nou proiect al Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2021-2027 care trasează noi obiective și noi ținte ale politicii de dezvoltare regională.

5. A fost reorganizată și eficientizată structura de funcționare a Agențiilor de Dezvoltare Regională, care pune un accent sporit pe activitățile de monitorizare și evaluare a politicilor și activităților în domeniu.

6. S-a definitivat un nou concept al principiilor de management și gestiona-

re a surselor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și principiile noi de selectare a proiectelor pentru finanțare din FNDR.

7. Au fost extinse posibilitățile sectorului privat și organizațiilor neguvernamentale să participe la procesul de dezvoltare regională prin posibilitatea de a aplica la finanțările din FNDR, s-au realizat acțiuni de modificare a politicilor de nivel regional și, ce este mai important, aceste activități au permis atragerea de investiții în dezvoltarea regiunilor.

Prin realizarea acestor obiective s-a accentuat că dezvoltarea regională este o activitate orientată spre suportul administrațiilor publice locale în crearea condițiilor de viață mai bune cetățenilor țării. Iar când vorbim despre acest lucru subînțelegem servicii publice mai calitative, dr-

cale, menite să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de trai cetățenilor din regiunile de dezvoltare.

Astfel, implementarea politicii în domeniul dat se realizează cu suportul administrațiilor publice locale și în folosul administrațiilor publice locale. Regiunile de dezvoltare sunt formate din localitățile raioanelor, beneficiari principali ai investițiilor alocate de către stat.

În așa mod, aruncând o privire asupra cadrului de funcționare a politicii de dezvoltare regională identificăm prezența reprezentanților APL de nivelul I și II în toate instituțiile de promovare a politicii statului privind dezvoltarea regională.

Într-un mod mai special, am putea menționa implicarea și activitatea insistentă a primăriilor orașelor Leova, Căușeni, Ciadîr Lunga, Cahul, Edineț și altele care, prin inițiativele sale, contribuie esențial la implementarea politicii de dezvoltare regională.

Suntem conștienți de faptul că administrațiile publice locale din regiunile de dezvoltare au necesități mari în vederea asigurării unui nivel de viață decent cetățenilor și sunt interesați de obținerea finanțării pe întreg spectru de aceste necesități. Din păcate, noi nu avem posibilitate de a satisface toate necesitățile.

Totodată, ministerul depune permanent eforturi de a implica administrațiile publice locale în multiple activități ce ar facilita procesul de realizare a politicilor în domeniu. În așa mod, am apreciat implica-

(Continuare în pag. 14)

(Sfârșit. Început în pag. 13)

rea administrațiilor locale în elaborarea programelor regionale sectoriale, precum și participarea în diferite grupuri de lucru la elaborarea documentelor de politici și consultarea lor. O inițiativă, care facilitează implicarea administrațiilor publice locale în identificarea necesităților și problematicei din regiuni, este crearea Comisiilor regionale sectoriale, unde membrii acestor comisii pot discuta și comunica despre problematica existentă, precum și să găsească soluții comune.

O problemă importantă, care merită atenție deosebită, este asigurarea durabilității proiectelor de

dezvoltare regională, deoarece ne-am convins de faptul că, odată cu obținerea surselor financiare pentru anumite proiecte de infrastructură, administrațiile locale se liniștesc, se implică mai puțin în monitorizarea activităților în derulare, iar după finalizarea lucrărilor, de multe ori întârzie să-și respecte obligațiile contractuale asumate. Și în acest context, am recomanda APL-urilor să prevadă surse pentru asigurarea durabilității investițiilor.

La rândul lor și APL-urile solicită ministerului explicații și susținere referitor la soarta acelor proiecte cu documentația tehnică elaborată care nu vor acumula puncte necesare pen-

**Agenția de Dezvoltare
Regională Nord**

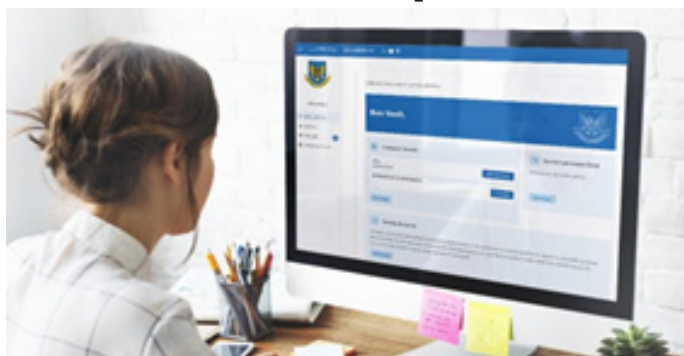
COOPERARE PENTRU DEZVOLTARE

tru a fi incluse în programele de finanțare.

În asemenea cazuri noi recomandăm APL-urilor să depună eforturi de perfecționare a cererilor de finanțare, de actualizare a devizelor de cheltuieli și a documentației aferente pentru a avea posibilitatea să le propună și în cadrul altor concursuri, precum și partenerilor pentru dezvoltare și sunt convins că, în scurt timp, va fi obținută și finanțarea lor.

Consider că, în pofda anumitor impedimente și particularități în colaborarea cu APL, sunt toate posibilitățile privind perfecționarea conlucrării cu primarii localităților de ambele niveluri pentru implementarea cu succes a politicii statului privind dezvoltarea regională, ceea ce va asigura, implicit, realizarea obiectivelor de creare a condițiilor decente de trai cetățenilor țării.

Cabinetul electronic al contribuabilului – accesul rapid la serviciile electronice

Mai bine de un an a trecut de la lansarea Sistemului Informațional „Cabinetul electronic al contribuabilului” în cadrul Serviciului Fiscal de Stat (SFS), elaborat și gestionat de către Laboratorul Publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” (I.P. „CTIF”). Astăzi, numărul contribuabililor, atât al persoanelor juridice cât și al celor fizice, care-și desfășoară activitatea de întreprinzător, a crescut semnificativ și denotă utilitatea înaltă a serviciului. La etapa actuală, peste 76 de mii de utilizatori, persoane juridice și peste 117 mii de utilizatori cu statut de persoane fizice accesează zilnic serviciile electronice: Declarație electronică, Contul curent al contribuabilului, e-Factura,

e-Cerere și alte servicii disponibile pe portalul sfs.md.

„Cabinetul electronic al contribuabilului” este parte componentă a portalului Serviciului Fiscal de Stat și are ca obiectiv de bază stimularea contribuabililor în utilizarea serviciilor fiscale electronice exclusiv în mediul online.

În context, directorul I.P. „CTIF”, Vitalie Cocean, accentuează:

„Inovația și-a demonstrat utilitatea, inclusiv, în condițiile pandemiei, odată ce scopul acesteia este de a oferi accesul contribuabililor la serviciile fiscale electronice gratuit și de la distanță. Totodată, instrumentul este mediul informațional și operațional de interacțiune a contribu-

abililor cu funcționarii fiscali în regim online. Astfel, funcționalitățile sistemului sunt orientate spre posibilitatea monitorizării corectitudinii datelor personale și modificarea, la necesitate, a datelor de contact reflectate în fișa personală a Registrului fiscal, gestionarea în mod individual a accesului la serviciile fiscale electronice, inclusiv, prin delegare către alți subalterni și semnarea electronică a Regulamentului de utilizare a serviciului. În această ordine de idei, toate funcționalitățile-cheie ale serviciului sunt create în scopul obținerii de către contribuabili a accesului la toate serviciile fiscale electronice. Respectiv, toți cei care doresc să se conecteze online la serviciile fiscale trebuie să acceseze portalul www.sfs.md, să se autentifice prin intermediul serviciului guvernamental MPass, cu aplicarea semnăturii mobile sau electronice pe dispozitiv criptografic”.

Amintim, că asistența și suportul utilizării serviciului „Cabinetul electronic al contribuabililor” este oferită de către operatorii din cadrul Centrului unic de Apel

al Serviciului Fiscal de Stat și Centrului de Apel al I.P. „CTIF”.

Totodată, menționăm și faptul că Instituția Publică „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe” este operatorul tehnico-tehnologic al infrastructurii informaționale al Ministerului Finanțelor și instituțiilor subordonate. Misiunea Instituției este de a asigura edificarea, suportul și administrarea sistemelor informaționale și serviciilor electronice în domeniul finanțelor publice, care înglobează în sine totalitatea de soluții și sisteme informatice (96 sisteme) în domeniul trezoreriei de stat, achiziții publice, administrării fiscale și vamale, precum și asigură gestiunea unui portofoliu de proiecte de dezvoltare (51 proiecte), activități dictate de modificarea cadrului legislativ sau planului de dezvoltare al Guvernului Republicii Moldova.

Ana ZATUȘEVSCI,
specialist comunicare
și relații publice,
I.P. „CTIF”

Ecologizarea IMM pentru o economie ecologică, competitivă și un mediu sănătos de viață

Analiza mai multor studii și a evoluției politicilor publice a evidențiat necesitatea de a întreprinde acțiuni suplimentare pentru a încuraja Întreprinderile Mici și Mijlocii (IMM) să adopte practici de afaceri mai prietenoase mediului înconjurător. Statisticile internaționale au demonstrat că IMM-urile generează circa 64% din poluarea industrială, în timp ce doar 16% dintre acestea sunt angajate în acțiuni de protecție a mediului. Astfel, o gamă de instrumente și bune practici pentru încurajarea „ecologizării” IMM-urilor, care sunt implementate de către statele-membre ale Uniunii Europene, este necesar de a fi adaptate și diseminate în rândul IMM-urilor din Republica Moldova pentru a stimula dezvoltarea durabilă și competitivitatea economică internațională.

În context, prin hotărâre de Guvern, a fost adoptat Programul de Ecologizare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii, fiind implementat de către Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) în perioada anilor 2020 - 2022. Obiectivul principal al Programului este de a promova, de a susține și dezvolta capacitățile IMM în scopul adoptării practicilor europene de ecologizare în procesele de producere și prestare a serviciilor ecologice de calitate.

La această temă am realizat un interviu cu **Ion LICĂ, șef Direcție economie verde și dezvoltare durabilă, ODIMM.**

CORRESPONDENTUL: Cum este informat mediul de afaceri despre asistența oferită în cadrul Programului de Ecologizare a IMM?

Ion LICĂ: În scopul eficientizării procesului de promovare și creștere a gradului de conștientizare a avantajelor planificării și implementării practicilor de afaceri prietenoase mediului în rândul antreprenorilor, ODIMM realizează următoarele activități:

1) semestrial sunt organizate și desfășurate campanii de informare și conștientizare privind importanța și beneficiile implementării acțiunilor de ecologizare a afacerii; 2) organizate sesiuni de informare, mese rotunde în cadrul cărora este acordat suport informațional și asistență autorităților publice locale, incubatoarelor de afaceri și altor instituții/organizații de suport în afaceri și de mediu în scopul promovării ecologizării IMM;

3) va fi creat/dezvoltat instrumentarul informațional și de suport pentru ecologizarea IMM, inclusiv:

a) elaborate/traduse și

publicate ghiduri/broșuri practice privind producerea mai pură și eficientă, reciclarea și reutilizarea deșeurilor, eco-inovarea;

b) chestionar online de autoevaluare a gradului de ecologizare a afacerii, care este deja creat;

c) pliante informative privind procedurile și etapele de accesare a grantului din cadrul Programului;

d) fișe de informare pentru IMM-uri privind sistemele extinse de management de mediu, etichetarea ecologică (a produselor și serviciilor) și certificarea de mediu (ISO/EMAS), precum și beneficiile de implementare a acestora;

e) broșuri despre oportunitățile de internaționalizare a IMM-urilor „verzi”;

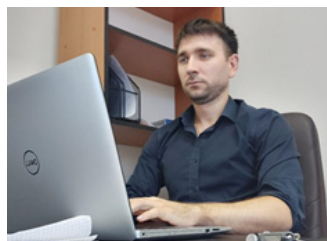
f) ghid video online privind principiile de ecologizare a proceselor de producere și prestare a serviciilor;

g) pagină web a prezentului Program, susținută de rețelele de socializare.

4) vor fi elaborate și mediatizate istorii de succes ale beneficiarilor Programului, urmare accesării suportului financiar și implementării acțiunilor de ecologizare.

COR.: În procesul de implementare a Programului conclucrați și cu APL?

I. L.: Desigur. Unul dintre obiectivele specifice ale Programului de Ecologizare

a IMM este creșterea, până la sfârșitul anului 2022, a gradului de conștientizare privind ecologizarea IMM-urilor în rândul a peste 3.000 de reprezentanți ai autorităților publice locale, incubatoarelor de afaceri și ai altor instituții/organizații de suport în afaceri și de mediu și IMM-urilor, prin elaborarea, plasarea și promovarea materialelor informative privind economia „verde”. ODIMM va acorda suport informațional și asistență autorităților publice locale, incubatoarelor de afaceri și altor instituții/organizații de suport în afaceri și de mediu în scopul promovării ecologizării IMM-urilor.

COR.: Ce avantaje, oportunități va oferi Republicii Moldova ecologizarea IMM?

I. L.: Ecologizarea IMM-urilor va oferi Republicii Moldova un șir de oportunități, astfel încât să beneficieze plenar de Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA), precum și să atingă obiectivele de mediu ale Agendei 2030,

adoptate de Organizația Națiunilor Unite în 2015:

- creșterea productivității prin eficientizarea proceselor de producție și a utilizării eficiente a resurselor energetice, a materiei prime, crearea unui spațiu pentru inovare și valoare adăugată, precum și alocarea resurselor în conformitate cu necesitățile de producere;

- sporirea gradului de încredere a investitorilor grație asumării de către Guvern a implementării politicilor publice de reducere a impactului activității economice asupra mediului;

- extinderea accesului la noi piețe datorită cererii sporite pentru produse și servicii ecologice;

- asigurarea creșterii economice în baza utilizării eficiente a resurselor disponibile și reducerea efectelor negative asupra mediului și sănătății.

Voi menționa, de asemenea, despre importanța aplicării principiilor „economiei verzi” în procesele de business, întrucât producerea ecologică, cu aplicarea tehnologiilor cu poluare redusă vor contribui la creșterea competitivității produselor autohtone nu doar pe piața internă, dar și pe piețele externe.

Protecția mediului este un domeniu intersectorial, iar colaborarea eficientă a instituțiilor statului cu mediul de afaceri și serviciul public contribuie la realizarea angajamentelor asumate de țara noastră în cadrul Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru promovarea valorilor dezvoltării economice în armonie cu mediul înconjurător, promovarea abordărilor verzi în toate sectoarele și a economiei circulare.

**Interviu realizat de
Vlad IONAȘCU**

Arhitectura vernaculară a Rezervației Cultural-Naturale „Orheiul Vechi”

Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” s-a distins nu doar prin cadrul natural, situri arheologice și schituri rupestre, dar și prin arhitectura vernaculară originală, adică proprii țării noastre. Astăzi, în condițiile vexate ale timpului, Rezervația este printre puținele enclave de arhitectură vernaculară din spațiul basarabean – ca model istoric încă viu de tradiție și artă.

Expresia „arhitectură vernaculară” semnifică o construcție gândită și creată de om în armonie cu mediul său, adaptată poziției sale geografice și culturii regionale. Aceste tipuri de construcții sunt definite ca arhitectură fără arhitect și sunt o reflectare a identității teritoriale și a constrângerilor asociate acesteia.

Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi” a fost și continuă să fie un centru cu cea mai mare diversitate de creații arhitectonice, cu precădere cele din categoria vernaculară. Componenta spațială a rezervației cuprinde satele Trebujeni, Butuceni și Morovaia, unde se regăsesc mai multe exponate de construcții vernaculare. Starea, numărul și gradul de conservare a acestor

tor construcții nu au fost studiate încă din anul 2006, când au fost supuse inventarierii parțiale de către arhitecții C. Andrușceac, S. Ciocanu și E. Bâzgu. În urma analizei dosarelor din arhiva Rezervației, au fost identificate listele gospodăriilor cu arhitectură vernaculară din satele Trebujeni, Butuceni și Morovaia. Astfel, conform dosarelor, în s. Morovaia au fost legitimate 30 de case cu arhitectură vernaculară. Dosarele păstrează un număr redus de imagini și comentarii despre starea caselor cu acest statut.

În luna iunie a anului 2021, la inițiativa arhitectului-șef al rezervației, Ion Budeci, au fost întreprinse acțiuni de inventariere a gospodăriilor cu arhitectură vernaculară din localitățile aflate pe teritoriul rezervației – satele Tre-

bujeni, Butuceni și Morovaia.

Prima localitate care a fost supusă inventarierii a fost Morovaia. În urma analizei registrelor din arhiva rezervației, în anul 2006, au fost identificate în teren, 30 de gospodării cu arhitectură vernaculară, dintre care doar 12 gospodării posedă dosare de patrimoniu istorico-cultural.

La 10 iunie 2021, urmare a vizitei în teren, s-a stabilit că din cele 30 gospodării doar două au fost reabilitate corect. Trei gospodării s-au transformat în ruine, o alta a fost demolată. Cea mai reprezentativă a fost conservată și transformată în muzeu al rezervației. Treisprezece gospodării sunt nelocuite, aflându-se în paragină, într-o stare de degradare activă. Cu regret, cinci construcții și-au pierdut, totalmente, valoarea arhitecturală în

urma intervențiilor moderne, iar altele cinci și-au păstrat, parțial, importanța.

Situația actuală a gospodăriilor cu arhitectură vernaculară din localitatea Morovaia este nesatisfăcătoare, deoarece majoritatea edificiilor sunt lăsate în proces de degradare și ruinare, cauza fiind lipsa specialiștilor în domeniul restaurării acestor tipuri de construcții. Un alt factor important, este lipsa surselor financiare a proprietarilor pentru asigurarea întreținerii și restaurării corecte. Nu este de neglijat nici faptul că statul nu se implică sub nici o formă în conservarea acestor edificii.

Pentru păstrarea și conservarea patrimoniului imobil vernacular este nevoie să dezvoltăm altruismul cultural al statului și societății, să suscităm ideea despre necesitatea reconsiderării acestor edificii, să atragem investiții prin extinderea turismului local și internațional, a altor activități cultural-naturale, specifice localităților din Rezervația Orheiul Vechi.

Daniela HADÎRCĂ,
director-adjunct,
Ion BUDECI,
arhitect-șef, Rezervația
Cultural-Naturală
„Orheiul Vechi”

Abonarea 2021

Continuă abonarea pentru anul 2021 la revista științifico-metodică trimestrială „**ADMINISTRAREA PUBLICĂ**” și la ziarul „**FUNCȚIONARUL PUBLIC**,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „**Administrarea Publică**” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „**Funcționarul Public**” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADÎCA - șef Direcție

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 26.07.2021

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

Tipografia CEP USM